

T Ü R K
SOSYAL DEMOKRAT
PARTİSİ

PROĞRAMIDIR

İSTANBUL
Aydınlık Basımevi
1946

T Ü R K
SOSYAL DEMOKRAT
PARTİSİ

PROĞRAMIDIR

İSTANBUL
Aydınlık Basımevi
1946

Türk Sosyal Demokrat Partisi programıdır.

Partinin İsmi, Merkezi, Gayesi

1. — Türkiyede (Türk Sosyal Demokrat Parti) si adı ile bir siyasî Parti kurulmuştur.
2. — Partinin idare merkezi İstanbuldur.

Partinin Prensipler ve amaçları

3. — A.) Vatandaşların söz, vicdan, fikir, yazı hürliklerine, mesken ve şahıs dokunulmazlığına, din ve mezhep farkı gözetilmeksizin kayıtsız şartsız saygı göstermek.

B.) Bir dereceli oy'a dayanan seçim suretile Millet vekili seçmek.

C.) Vatanımızın yükselmesi gayesini güden Partimiz Milletimizin refah ve saadetini temin gayesi ile bütün vatandaşların hayat şartlarının güven altına alınmasını sağlamak için gerekli sosyal teşkilleri vücade getirmek.

D.) Bilatefrik bütün vatandaşların işten çekildikleri ihtiyarlık zamanlarında geçim

şartlarını temin etmek üzere bir emekliler Bakanlığı namile bir Bakanlık kurulması.

E.) Kol ve kafa ile çalışan bütün vatandaşların iş bölüm ve birliğininin bütün sosyete kurullarının hürriyet ve adalet esaslarına göre yürütülmesi.

F.) Sosyal fonksionları kapitale dayanan patron, ortaklık ve sair şahsiyetlerin sosyete içerisindeki rol ve faaliyetlerinin hukuku beşer beyannamesinde gösterilen hürriyet, adalet, müsavat, refahi beşer diye gösterilmiş olan Sosyal Demokrat prensiplere aydurulması.

G.) Tarım, Ticaret, Endüstri gibi ekonomik bünyeye dahil bütün alanlarda sosyal Demokrat temellerine dayanılması.

H.) Memlekette vatandaşların ihtiyaçlarına göre sendikalar teşkili.

İ.) Tarımda köylülerin ihtiyaçlarına göre teşkilâtlandırılması.

J.) Toprak reformununun tekrar gözden geçirilmesi ve daha yeni uygun esaslara göre yapılması.

K.) Memleketteki vatandaşların hakuklarını korumak ve işsizlik ve hastalık ve kaza ve sair hallerde bakım ve maişetlerini sağlamak için yardımlaşma derneklerinin kurulması.

L.) Kadınların çalıştırılması sisteminin ekonomik ve sosyal şartlara uygun olarak ayarlanması.

M.) Adli, Malî, Kültürel ve bu gibi bütün teşkilerin bugünün gereklerine uygun olarak yeniden düzenlenmesi.

N.) Askerlik bilgisinin vatandaşlara spor kurumları içerisinde öğretilerek Askerlik mükellefiyet hizmetinin kısaltılmasının temini.

O.) Finans ve vergi sistemlerinin bu günün ekonomik ve sosyal şartlarına uygun olarak onarılması.

P.) İlmühaber, mazbata, hüsnühal varakası gibi belgeler yerine musaddak fotoğrafla meşruhatlı ve muntazam kayıtlı nüfus cüzdanları belgesinin ikamesi.

R.) Millet vekillerinin dört sene müddetle seçilmesi.

S.) Cumhur Başkanı her hangi Partiye mensup olursa olsun Partilerin üstünde bir şahsiyet olup bütün milletin Başkanıdır. Başkanlığı müddetince bitaraflığını muhafaza eder. Müddeti beş senedir. Yeniden tekrar intihabı caizdir. Değişmez Başkandır.

T.) Devletin şekli Cumhuriyet idaresidir.

Ü.) Haricî siyasette milletler arası sulhun temini için çalışmaktadır.

NİZAMNAME

İdare kurulu ve görevleri

4. — Partinin idaresinde üç ila on üyeden kurulacak idare kurulu bakar. Azaların müddeti dört senedir. Parti genel kurulu tarafından ve Parti mensupları arasından seçilir.

5. — İlk idare kurulu aşağıda adları yazılı müessislerden kurulmuştur. Üye nisabı sonradan doldurulabilecektir. Müddeti dolan üyelerin tekrar seçilmesi caizdir.

6. — Parti kurul Başkanı Partinin Lideridir. Partiyi Parti dahilinde ve yurt içerisinde temsil eder.

İdare kurulu vazifeleri

7. Parti programını ve genel kurul kararlarını harfiyen yapmak. Parti masarifatını karşılamak üzere Partinin gelirini toplamak ve bu geliri partinin programı ve kararları gereğince partinin amaçlarının yerine getirilmesi için harcamak. Parti masarifatına medar olmak üzere müsamereler ve tenezzüher tertip etmek. Verilen teberruatı ve partinin varidatını toplamak. Partinin kadrosunu yapmak. Subeler kışadına karar vermek. Partinin bir senelik icraat ve çalışmalarını ve hesap ve mesaî durumunu her sene Temmuz ayı başında toplanacak olan genel kurula bir raporla bildirmek. İdare kurulunda noksan azaları (Üye) genel kurula tasdik ettirilmek üzere intihap etmek.

8. — İdare kurulunun tabii Başkanı parti (Lideri) Başkandır.

Muamelâtın hüsnü cereyanını temin için İdare kurulu içlerinden birisinin reis ve reis

vekili bir genel sekreter bir kasadar seçer. Bunların vazifeleri hususî nizamnamelerle tesbit olunur.

İdare kurulu gerekli gördüğü takdirde genel kurulu vaktinden önce her zaman toplantıya çağırabilir.

Parti üyelerinden en az beşte birinin toplu imzaları ile verecekleri bir önerge ile umumî meclis toplantısını istedikleri takdirde idare kurulu genel kurulu hemen toplantıya çağıracaktır.

Partiye girmek ve çıkmak

9. — Partinin programını okuyup kabul eden meb'us seçmek hakkını halz medeni haklara sahip yirmi iki yaşını bitirmiş her vatan-
daş ırk, din, ve mezhep ve iş farkı gözetilmeksizin partiye girebilir.

10. — Partiye girmeğe istekliler usulen bir istek belgesi imza ederler. Bu belge meclisi idare tarafından incelenerek uygun görüldüğü takdirde istekli partiye üye olarak kayıt ve kabul olunur.

11. — Partiye üye kayd olunanlar parti sandığına giriş parası olarak en az bir lira verecek ve Malî durumuna göre her ay bir liradan aşağı olmamak ve senevî 120 lirayı geçmemek üzere bir ayıdat vermeyi yüklenmektedir. Üyelerin teberru mikdarı tahdid edilmiş değildir.

12. — Partinin disiplinine aykırı giden ve partiye karşı olan yüklenmelerine saygısızlık gösteren üyeler haklarında kurulacak yüksek hassiyet divanı tarafından uygulanacak disiplin cezaları (sağduyu ve medenilik ölçüleri içerisinde) hususî nizamname ile belirtilir.

Partiden çıkmak isteyenler hiç bir hak istememek şartile partiden çıkabilirler. Haklarında hiç bir suretle kanunî takibat yapılmaz.

Genel Kurul ve görevleri

13. — Partinin genel kurulu her sene Temmuz başında toplanır. Parti genel kurulu parti üyelerinden en az beşte birinin talebi ile de umumî hey'et içtima davet edilir. Genel kurul parti genel başkanı tarafından en az iki gazete ile yapılacak davet üzerine toplanır.

Bu davet toplantıdan en az üç gün evvel yapılır. Ve gün, saat, toplantı yeri ve ruznamesi ilân olunur. Ve Hükûmete bildirilir.

14 — Parti Genel Kurulu merkezde partiye mensup üyelerin üçte ikisinin huzuru ile kurulur. Bu kurula başkaca subelerden birer murahhas üye hazır bulunur. Bunlar şubeleri temsil ederler.

15. — Genel Kurul vazifeleri: İdare kurulu tarafından teklif edilen işleri tetkik etmek ve bunlar hakkında karar vermek partiye ait hesaba ve müfettiş raporunu ve partinin durumunu tetkik etmek.

İdare kurulu üyesini saklı oy ile seçerek yenileştirmek veya eskiyi yeniden seçmek. Bütçeyi tasdik etmek, parti programını değiştirmek şubeler tarafından merkeze gönderilen ve idare kurulunca tetkik edilen teklifleri incelemek, bunlar hakkında karar vermek, parti idare kurulu üyeliklerine idare kurulunca intihap edilen üyelerin üyeliklerini tasdik etmek, şubeler hesabatını tetkik etmek, partinin feshine karar vermek.

Genel Kurulda yalnız ruznameye konan maddeler müzakere olunur ve mevcut azadan en az yirmide biri tarafından müzakeresi istenen maddelerin ruznameye konmasını mecburi addeder. Kararlar mevcut üyelerin ekseriyetile verilir. Her üyenin yalnız bir oyu vardır.

16. — Genel kurul toplantılarında görüşme ve tartışmaların düzgün yürümesini sağlamak için üyeleri arasında iki kâtip seçilir.

Parti lideri veya vekili Genel kurula başkanlık eder. Yok ise idare kurulu başkanı tarafından celse açılır. Yoklama yapılır. Nisab anlaşıldıktan sonra aza arasından bir reis ve bir reis vekili ve lüzumu kadar kâtip seçilir. İctima'a seçilen reis veya vekili tarafından idare olunur. Zabıt ve yazı işlerini kâtipler idare ederler. Genel kurul belgeleri memlekette çıkan iki gazete ile hülâsaten neşredilmek suretile üyelere ve harice yayılır. Parti hesabatı Genel kurul tarafından seçilmiş bir mürakıp tarafından kontrol edilir ve raporu genel kurula verilir.

17. — Genel kurulun müzakere zıbıtları reis ve reis vekilleri ve kâtipler tarafından imza-

lanarak saklanır. Genel kurul kararları da ayrıca karar halinde yazılarak aynı suretle imza edilip saklanır.

18. — Genel kurul içtimasında idare kurulu-na seçilecek üyelerin hüviyetleri ile ana tüzük-te yapılacak değişikliklerin bir hafta içinde o yerin en büyük mülkiye amirine bildirilmesi mecburidir.

19. — Parti teşkilâtını şubeler açmak sure-tile yapar. Şubeler üçer üyeden kurulmuş ma-halli bir idare kurulu tarafından teşekkül eder. Şubelerin teşkiline idare kurulu karar verir. Ve genel kurula malûmat verir. Şubelerin idare kurul üyeleri parti üyeleri tarafından seçilir. Bunların üyelikleri merkeze bildirilir.

Taşra idare kurullarının görevleri

20. — Mahalli teşkilâtı idare etmek? mer-zin kararlarını tatbik etmek. Partinin gelirini tahsil etmek ve harcamak, partiye üye yazmak velhrsil partinin bilâ istisna bütün işlerini ve merkez kararlarını tamamen tatbik etmektir.

Şubelerde partiyi idare kurulu başkanı tem-sil eder.

Tasfiye şekli

21. Partinin kendi kendine feshine karar ve-rebilmesi için nizamnameye göre toplanacak Genel kurul azalarının en az çüte ikisinin bu-lunması şarttır. Bu toplantıda ekseriyet hasıl olmadığı takdirde ikinci defa toplantı için ce-miyetler kanununun 20 nei maddesine göre ü-yeler davet edilir. Bu davette azanın sayısı ne olursa olsun fesh keyfiyeti müzakere edilir.

Ancak bu toplantıda ve müzakere sonunda fesih hakkında verilecek kararın da mevcut üyelerin üçte iki reyî ile ittihaz olunur. fesh hakkındaki toplantıya hükümet komiseri bulun-durulması şarttır. Fesih hakkında verilecek ka-rarın iç işleri Bakanlığınca tasdiki lâzımdır. Fesik kararı bakanlıkça tasdik edilmediği tak-dirdir cemiyetler kanununa göre yeni bir idare kuruluncaya kadar hükümet komiserliğinin nezaretialtında bulundurulur.

22. — Partinin feshi halinde her türlü em-val ve eşyası paraya tahvil olunur veyahut genel kurulun vereceği karara göre tahsis edilecek mahalle devrolunur.

Tasfiye için kurulacak Genel kuaul karar verir.

23 — Bu program hükümleri ancak genel kurulun üçte ikisi! çokluğu ile değiştirilebilir.

Genel merkez : Fatih Hacı Salih efendi sokak No. 22

Parti Genel başkanı : T.C. tebaasından
CEMİL ALPAY

Türk Sosyal Demokrat P. Lideri

Fatih : İskender paşa mahallesi Hacı Salih efendi sokak. No. 22

İmza : A. Cemil 26. 4. 946

T.C Tebaasından Mustafa Yıldız. Emekli
Bnb. Kızıltoprak Kuyubaşı Kayışdağ cad. No. 1

İmza : M. Nuri yıldız.

T.C. Tebaasından Hakkı Sadık Acarlı. İşçi
Kınalıada İskele ca'desi No. 23.

İmza : H. Acarlı

Türk Sosyal Demokrat Partisine ait (23) maddeden ibaret olan bu ana tüzüğün 3512 sayılı cemiyetler kanunu hükümlerine uygun bulunduğu tasdik olunur. 3. 5. 946

Resmî mühür ve imza

T. C.

İç İşleri Bakanlığı
Emniyet G. Müdürlüğü Ş. I. Müdürlüğü

V E S İ K A

T. C.

İç İşleri Bakanlığı
Emniyet Genel Müdürlüğü

<u>Şube</u>	<u>Dosya</u>	<u>Numara</u>
I	30-651	24

Derneğin adı : Türk Sosyal Demokrat P.
Kuruluş maksadı : Vatandaşların söz, viedan, fikir, yazı hürlüklerine, mesken ve şahıs dokunulmazlığına, din ve mezhep farkı gözetmeksizin kayıtsız şartsız saygı göstermek ve programında yazılı esasları gerçekleştirmektir.

Kuruluş günü : 26. Nisan. 946
İdare merkezi İstanbul
Genel merkezi
veya şubesi : İstanbul

Yukarda adı yazılı ve kuruluş maksadı yazılı derneğin İçişleri Bakanlığına verilen ana tüzüğü 3512 sayılı kanun hükümlerine uygun görüldüğünden dolayı kanunun 4 ncü maddesine göre bu vesika verildi.

imza 3. 5. 946 İç İşleri Bakanı
Hilmi Uran

Parti Genel Merkezi İdare Kurulu aşağıda yazılı olduğu üzere teşkil edilmiştir.

İdare Kurulu Reisi : Cemil Albay, Parti Genel Başkanı.

Eski Banka Müdürlerinden : Fatihte İskender Paşa Hacı sokak No: 27

Üye : Mustafa Yıldız, Genel Sekreter Vekili Emekli Binbaşı, Kızıltoprak Kayışdağı caddesi No: 1.

Üye : Hakkı Sadık Acarlı, İşçi Başı, Kınalı ada İskele caddesi No: 3.

Üye : Yakup Savaş, Kasadar. İşçi, Kadıköy Seresker caddesi No: 26.